

SLOVENSKÁ INŠPEKCIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA INŠPEKTORÁT ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA BRATISLAVA

Jeséniova 17, 83101 Bratislava

Číslo spisu

8391100222/254-7487

Bratislava

01. 03. 2022

ROZHODNUTIE

Popis konania / Účastníci konania

Slovenská inšpekcia životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Bratislava ako príslušný orgán štátnej správy vo veciach v oblasti prevencie a manažmentu introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov podľa § 7 ods. 1 písm. b) a § 9 písm. c) a písm. d) zákona č. 150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 150/2019 Z. z.“), podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) účastníkovi konania:

LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, Námestie SNP 8, 975 66 Banská Bystrica, IČO 36038351

Výrok

ukladá pokutu v zmysle § 21 ods. 1 písm. b) zákona č. 150/2019 Z. z. vo výške 200,- eur (slovom dvesto eur) za to, že: - neodstraňoval z parcely č. 6250/11, k. ú. Podunajské Biskupice a parcely č. 6269/1, k. ú. Podunajské Biskupice, ktoré majú v správe LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, Námestie SNP 8, 975 66 Banská Bystrica, invázne nepôvodné druhy drevín pajaseň žliazkatý (*Ailanthus altissima*), čím si nesplnil povinnosť uvedenú v § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z.. Obe parcely sú vedené v liste vlastníctva č. 542 ako lesný pozemok a sú lokalizované v Prírodnej pamiatke Panský diel, Bratislava – Podunajské Biskupice, kde platí 4. stupeň ochrany prírody.

Pokutu je potrebné zaplatiť podľa § 47 ods. 2 správneho poriadku a § 21 ods. 9 zákona č. 150/2019 Z. z. do 30 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia na účet Environmentálneho fondu do Štátnej pokladnice Bratislava, číslo účtu vo formáte IBAN: SK 09 8180 0000 0070 0021 4051, swiftová adresa banky: SPSRSKBA, konštantný symbol 1118, špecifický symbol: 36038351, variabilný symbol 8391100222. Názov a adresa príjemcu prevodu: Environmentálny fond, Nevädzová 5, 821 01 Bratislava.

Odôvodnenie

Slovenská inšpekcia životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Bratislava, odbor inšpekcie biologickej bezpečnosti (ďalej len „inšpekcia“) vykonala dňa 19.08.2021 štátny dozor v súlade so zákonom č. 150/2019 Z. z. a vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 450/2019 Z. z. ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov (ďalej len „vyhláška č. 450/2019 Z. z.“) na základe doručeného podnetu, v ktorom podávateľ uviedol, že v oblasti CHKO Dunajské Luhy – Biskupické Luhy medzi Panským dielom a Ostrovom Kopáč sa nachádza veľké množstvo inváznej dreveniny pajaseň.

Štátny dozor bol vykonaný v lokalite PP Panský diel (4. stupeň územnej ochrany) na parcele č. 6250/11, k. ú. Podunajské Biskupice a parcele č. 6269/1, k. ú. Podunajské Biskupice (ďalej len „parcely“). Ide o lesné pozemky (č. LV 542), ktorých správcom sú LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, Námestie SNP 8, 975 66 Banská Bystrica (ďalej len „LESY SR, š. p.“ alebo „kontrolovaná osoba“).

Inšpekcia vizuálnou ohliadkou parciel zaznamenala prítomnosť väčšieho počtu mladých jedincov inváznej nepôvodnej dreviny pajaseň rastúcich pod elektrickým vedením.

Ing. Martin Matys (riaditeľ OZ Smolenice) a Ing. Martin Knurovský (vedúci LS Bratislava) poskytli inšpekcii na mieste výkonu štátneho dozoru kópie dokumentov: žiadosť ŠOP SR, stanovisko LS Bratislava, stanovisko OZ Smolenice (RZ č. 8206/36/2021-31151/2021).

ŠOP SR žiadala LESY SR, š. p. o súhlas so vstupom na pozemky a výkon prác zameraných na zachovanie lúčneho, lesostepného charakteru územia dôležitých pre prežitie niektorých kriticky ohrozených druhov flóry. ŠOP SR uvádza, že opatrenia budú zahŕňať okrem iného aj výrub inváznych drevín a odstraňovanie inváznych bylín. Súhlas na vstup žiada ŠOP SR aj do PP Panský diel (produktovod E45).

Produktovod E45 sa týka kontrolovaných parciel – emailom zo dňa 11.10.2021 od Ing. Knurovského zaslaná porastová mapa PP Panský diel s dotknutým elektrovozom E45 (RZ č. 38130/2021).

LS Bratislava o OZ Smolenice vydali ŠOP SR súhlasné stanovisko na výkon plánovaných manažmentových opatrení pozostávajúcich okrem iného aj na odstraňovanie inváznych drevín na neúrodných a iných lesných pozemkoch v správe LS Bratislava. Súhlas je udelený do konca roka 2025, ale ak manažment bude vykonávaný zo strany ŠOP SR nedostatočne, tak súhlas stráca platnosť. V stanovisku je tiež uvedené, že LS Bratislava si vyhradzuje právo v prípade potreby vykonávať akúkoľvek činnosť na pozemkoch.

Súhlas na vstup na pozemky za účelom manažmentových opatrení pre ŠOP SR však nezabavuje zodpovednosti správcu pozemku za odstraňovanie inváznych nepôvodných druhov.

OZ Smolenice poskytol inšpekcii dokument – usmernenie k aplikácii zákona č. 150/2019 Z. z. (súčasť administratívneho spisu č. 7988/2019 zo štátneho dozoru vykonaného v roku 2019), kde OZ Smolenice usmerňuje vonkajších technicko-hospodárskych zamestnancov lesných správ k zabezpečeniu aplikácii predmetného zákona nasledovne:

1. Lesné pozemky – zariadené ako lesné porasty:

Monitoring inváznych druhov vykonávať priebežne v rámci plnenia bežných úloh s povinnosťou zápisu výskytu do Služobného denníka, resp. Evidenčnej knižky PSL. Likvidáciu inváznych druhov vykonávať v rámci bežného obhospodarovania lesov podľa PSL zákonom určeným spôsobom (vyhl. 24/2003, § 2 príloha č. 2 a). Vykonané opatrenia riadne evidovať.

2. Lesné pozemky – nezariadené ako lesné porasty:

Odvozné miesta, produktovody, lesné cesty, políčka pre zver kde je vysoký predpoklad potenciálneho výskytu inváznych druhov. Monitoring inváznych druhov vykonávať priebežne v rámci plnenia bežných úloh s povinnosťou zápisu do služobného denníka. Následne sa tieto informácie zapisujú do elektronickej Knihy výskytu inváznych druhov príslušnej lesnej správy. Jej administrátorom je technik LS, pestovateľ – ochranár. Likvidácia sa vykoná zákonným spôsobom (vyhl. 24/2003, § 2 príloha č. 2 a). Kontrola účinnosti aplikácie likvidácie inváznych nepôvodných druhov sa určí vzhľadom na spôsob a druh odstraňovaného jedinca.

3. Nelesné pozemky – ostatné plochy:

Pozemky prevažne v intraviláne obcí hlavne v okolí lesných stavieb a zariadení, resp. na okrajoch lesných pozemkov. Priebežne sledovať vyvesené oznámenia obcí v rámci pôsobností vedúcich LS resp. lesníckych obvodov. Vedúci LS osobne vykonávajú stretnutie s kompetentnými samospráv a dohodnú prípadnú elektronickú komunikáciu informovanosti o hlásenom výskyte inváznych druhov.

Vo všeobecnosti je v tomto usmernení uvedené, že vedúci LS zabezpečia návštevu webovej stránky ŠOP SR a v prípade zaznamenaného výskytu inváznych druhov zabezpečia likvidáciu zákonným spôsobom. Monitoring inváznych druhov budú vykonávať LS priebežne s povinnosťou zápisu do služobného denníka a následne sa tieto informácie zapisujú do Knihy výskytu inváznych druhov príslušnej LS. „Vedúci lesných správ pre zabezpečenie plnenia úloh vyplývajúcich z predmetného usmernenia naplánujú pri tvorbe plánu pestebnej činnosti finančné prostriedky pre výkon 027 (odstraňovanie inváznych bylín a drevín) v primeranom a reálnom objeme.“

Inšpekcii bola emailom dňa 21.09.2021 od Ing. Knurovského zaslaná informácia, že nikde vo všeobecnej časti PSL nie je zmienka o inváznych rastlinách (RZ č. 8206/36/2021-35382/2021).

Zistenia štátneho dozoru sú uvedené v Protokole o vykonaní štátneho dozoru č. 36/015/21/ID-P, RZ č. 8206/36/2021-31776/2021 (ďalej len „protokol“) zo dňa 11.10.2021.

Dňa 12.10.2021 bol kontrolovanej osobe elektronicky, prostredníctvom schránky ÚPVS doručený protokol na oboznámenie sa, RZ č. 8206/36/2021-38167/2021 zo dňa 11.10.2021, pričom bola určená lehota 7 pracovných dní na vyjadrenie sa ku zisteniam štátneho dozoru.

Ku zisteniam štátneho dozoru uvedeným v protokole sa v stanovenej lehote vyjadril Ing. Martin Matys – splnomocnený na konaniach týkajúcich sa zákona č. 150/2019 Z. z. (RZ č. 41834/2021) – Vyjadrenie sa ku zisteniam štátneho dozoru č. 28631/2021/200 (ďalej len „vyjadrenie k protokolu“) zo dňa 15.10.2021, doručené inšpekcii dňa 18.10.2021, RZ č. 39347/2021.

Vo vyjadrení k protokolu Ing. Martin Matys uvádza:

„Pri výklade § 2 zákona si orgán vykonávajúci štátny dozor neosvojil znenie druhej vety, ktorá jasne vymedzuje povinnosti vlastníka lesných pozemkoch pri odstraňovaní invázných nepôvodných druhov a to činnosťami vykonávanými v rámci bežného obhospodarovania lesa a pri činnostiach vykonávaných v rámci plnenia opatrení určených akčným plánom. Tieto dve možnosti sú v tejto právnej norme rovnocenné.

Lesný pozemok, elektrovod – OLP E 45, nie je v rámci programu starostlivosti o les, vypracovaného pre lesný celok Lesy SR Bratislava, určený v rámci činnosti bežného obhospodarovania, taktiež nie je vypracovaný akčný plán. Prvá veta § 3 ods. 2 po bodkočiarku, určuje povinnosť odstraňovať invázne druhy užívateľovi pozemku, čo v prípade elektrovodu je jeho správca a nie vlastník či obhospodarovateľ lesných pozemkov.

Kontrolovaná osoba (LSR, š.p.), tak ako je uvedené v protokole poskytla inšpekcii žiadosť ŠOP SR o súhlas so vstupom na pozemky a výkon prác zameraných na zachovanie lúčneho, lesostepného charakteru, pričom budú v rámci opatrení vykonávať výrub náletových a invázných drevín, odstraňovanie invázných bylín.

Zákon 150/2019 Z. z., vo svojom 5 §, ods. 1 a 3 určuje ŠOP povinnosť viesť informačný systém a zber a zaznamenávanie údajov, ktoré získa prostredníctvom prieskumu a monitoringu. K dátumu výkonu ŠD neboli v informačnom systéme zaznamenané žiadne údaje týkajúce sa kontrolovanej lokality.“

Dňa 08.11.2021 bolo kontrolovanej osobe doručené elektronicky, prostredníctvom schránky ÚPVS Oznámenie o skončení štátneho dozoru, RZ č. 8206/36/2021-41842/2021 zo dňa 05.11.2021, kde inšpekcia ku vyjadreniu k protokolu okrem iného uviedla:

Inšpekcia má za to, že LESY SR, š. p., ako správca parciel, sú povinné prostredníctvom obhospodarovateľa lesa (OZ Smolenice) odstraňovať aj zo svojho lesného pozemku invázne nepôvodné druhy, a to výlučne spôsobmi uvedenými vo vyhláske č. 450/2019 Z. z..

Kontrolované parcely sú v porastovej mape PP Panský diel označené ako produktovod E45.

V liste – Usmernenie k aplikácii zákona č. 150/2019 Z. z., ktorý má inšpekcia k dispozícii, OZ Smolenice v bode č. 2 uviedol: lesné pozemky – nezariadené ako lesné porasty: v prevažnej väčšine sa jedná, odvozné miesta, produktovody (v tomto prípade E45), lesné cesty, políčka pre zver kde je vysoký predpoklad potenciálneho výskytu invázných druhov. Monitoring invázných druhov vykonávať priebežne s povinnosťou zápisu do služobného denníka, a následne sa informácie zapíšu do Knihy výskytu invázných druhov príslušnej LS. Likvidácia sa vykoná zákonným spôsobom...

V § 3 ods. 7 zákona č. 150/2019 Z. z. je uvedené, že invázne nepôvodné druhy rastlín môže odstraňovať aj ŠOP SR alebo ňou poverená osoba. V § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. sú uvedené povinnosti vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov. Súhlas na vstup za účelom týchto opatrení pre ŠOP SR nezbavuje zodpovednosti správcu pozemku za odstraňovanie invázných druhov.

Manažmentové opatrenia pozostávajúce aj z potlačania invázných drevín boli zo strany ŠOP SR nedostatočné. Z toho dôvodu mali z daných pozemkov odstraňovať invázne dreviny LESY SR, š. p., ako správca pozemkov.

ŠOP SR vedie v zmysle § 5 zákona č. 150/2019 Z. z. informačný systém a údaje z informačného systému sú prístupné verejnosti cez sieťové služby. Napriek tomu, že na interaktívnej mape ŠOP <http://www.sopsr.sk/invazne-web/> neboli zaznamenané údaje týkajúce sa kontrolovanej lokality, inšpekcia dňa 19.08.2021 zaznamenala na kontrolovaných parcelách prítomnosť väčšieho počtu mladých jedincov inváznej dreviny pajaseň žliazkatý.

Inšpekcia tiež uviedla, že vypracovanie akčných plánov je v zmysle § 6 zákona č. 150/2019 Z. z. v kompetencii MŽP SR prostredníctvom ŠOP SR v spolupráci s dotknutými ústrednými orgánmi štátnej správy a za účasti verejnosti a schvaľuje vláda SR.

Inšpekcia Oznámením o začatí správneho konania o správnom delikte a o nariadení opatrení na nápravu č. 254/36/2022-238/2022 zo dňa 05.01.2022 oznámila účastníkovi konania podľa § 18 správneho poriadku začatie správneho konania o správnom delikte a o nariadení opatrení na nápravu podľa § 21 ods. 1 písm. b) zákona č.

150/2019 Z. z. a § 21 ods. 8 zákona č. 150/2019 Z. z.. Inšpekcia nenariadila ústne pojednávanie podľa § 21 ods. 1 správneho poriadku, pretože disponuje dostatočným množstvom podkladov pre vydanie rozhodnutia. V súlade s § 33 ods. 1 a ods. 2 správneho poriadku dala inšpekcia účastníkovi konania možnosť pred vydaním rozhodnutia oboznámiť sa s podkladmi pre vydanie rozhodnutia nahliadnutím do príslušného administratívneho spisu v lehote do 15 dní odo dňa doručenia oznámenia, a v rovnakom čase mal účastník konania možnosť písomne sa vyjadriť k podkladom rozhodnutia a k spôsobom ich zistenia, prípadne navrhnúť ich doplnenie, resp. predložiť ďalšie dôkazové materiály, ktoré by mohli objasniť zistenie skutkovej podstaty veci. Toto oznámenie bolo účastníkovi konania doručené elektronicky, prostredníctvom schránky ÚPVS dňa 07.01.2021.

Termín na nahliadnutie do administratívneho spisu si s inšpekciou telefonicky dohodol Ing. Matys dňa 14.01.2022. Dňa 18.01.2022 sa prítomní za LESY SR, š. p. (Ing. Ľuboslav Míka, JUDr. Marek Morochovič, Ing. Martin Matys a Ing. Martin Knurovský) v priestoroch inšpekcie oboznámili s podkladmi pre vydanie rozhodnutia a nahliadli do administratívneho spisu č. 8206/2021 a spisu č. 254/2022 (osobné údaje podávateľa podnetu neboli sprístupnené k nahliadnutiu), o čom bola vypracovaná Zápisnica o nazretí do spisu a o oboznámení s podkladmi rozhodnutia, RZ č. 254/36/2022-1144/2022 zo dňa 18.01.2022 (ďalej len „zápisnica“). Plná moc pre Ing. Míku zo dňa 13.01.2022, RZ č. 1513/2022 bola doručená inšpekcii osobne dňa 18.01.2022.

Ing. Ľuboslav Míka do zápisnice v zmysle § 33 správneho poriadku uviedol: „Vyjadrenie LESOV SR bolo odovzdané na samostatnom dokumente. Apelujeme na SIŽP, aby sa aj ona v rámci svojich kompetencií zasadila o systémové riešenie problematiky likvidácie invázných drevín za pomoci akčných plánov z presmerovania časti financií z finančných podporných mechanizmov na túto činnosť. Upozorňujem na túto skutočnosť preto, že nie je vo finančných možnostiach užívateľov vyriešiť problematiku invázných druhov. Bez centralizovaného riadenia, prioritizácie a časovej lokalizácie majú individuálne zásahy (nasleduje nečitateľné slovo) efekt. Navrhujem SIŽP získať stanovisko ŠOP SR (ktorá má vydaný súhlas LESOV SR na o. i. odstraňovanie invázných druhov z dotknutého územia) o tom ako plnila svoj záväzok a aké má plány do budúcnosti čo sa týka odstraňovania invázných druhov. Rovnako žiadame doložiť vyjadrenie ZSD a. s. v danej veci.“

Zápisnica je podpísaná Ing. Ľuboslavom Míkom, JUDr. Marekom Morochovičom, Ing. Martinom Matysom a Ing. Martinom Knurovským.

Dňa 18.01.2022 (RZ č. 1515/2022) odovzdali zamestnanci LESOV SR, š. p. inšpekcii list Vyjadrenie LESOV SR, š. p. Banská Bystrica k správne konaniu o správnom delikte a opatrení na nápravu v lokalite k. ú. Podunajské Biskupice, parcely č. 6250/11 a 6269/1 (spis SIŽP Bratislava č. 254/36/2022-238/2022 z. 05.01.2022) (ďalej len „vyjadrenie k správne konaniu“).

Vo vyjadrení k správne konaniu LESY SR, š. p. okrem iného uviedli:

Inšpekcia pri svojich úvahách vedúcich k záveru, že LESY SR, š. p. sa pri svojej činnosti/nečinnosti dopustili správneho deliktu podľa § 21 ods. 1 písm. b) zákona č. 150/2019 Z. z. vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia celej veci tým, že v prípade lesných pozemkov prehliadajú fakt, že povinnosti odstraňovania invázných druhov z lesných pozemkov sa vzťahujú výhradne v rozsahu § 3 ods. 2 druhej vety zákona č. 150/2019 Z. z..

1. V PSL, čo sa týka elektrovodu OPL E45 vedeného ako lesný pozemok, nebola vyhotovovateľom ani schvaľujúcim orgánom uvedená žiadna povinnosť na vykonanie akýchkoľvek opatrení, v rámci ktorých by bolo možné požadovať odstránenie invázneho druhu *Ailanthus altissima*.

2. LESY SR, š. p. žiadajú inšpekciu, aby uviedla, ktoré činnosti v rámci bežného obhospodarovania mali vykonať a na základe akého právneho predpisu.

3. LESY SR, š. p. neboli oboznámené ani vyzvané na vykonanie žiadnych opatrení v rozsahu akčného plánu

4. LESY SR, š. p. vyzývajú inšpekciu, že ak disponuje vedomosťou o existencii akčného plánu nech doloží dôkaz ako predpoklad pre splnenie podmienok iného správneho deliktu zo strany LESOV SR, š. p. (za nevykonanie opatrenia).

LESY SR, š. p. žiadajú inšpekciu, aby predložila doklady/dôkazy v akom rozsahu bolo zabezpečené financovanie vykonania opatrení akčného plánu na lesných pozemkoch

5. LESY SR, š. p. dali ŠOP SR súhlas na vykonanie manažmentových opatrení v lokalite Panský diel, vrátane likvidácie invázných druhov

6. LESY SR, š. p. poukazujú na to, že inšpekcia v rovnakej veci v rovnakej lokalite konala so subjektom ZSD, a. s., ktorému bolo rozhodnutím č. 7685/36/2020-29191/2021 uložené opatrenia v súvislosti s predmetným inváznym druhom na danom území

7. LESY SR, š. p. žiadajú inšpekciu o zastavenie konania

LESY SR, š. p. deklarujú, že sú pripravené z tejto lokality postupne odstraňovať invázne druhy postupom podľa vyhlášky č. 450/2019 Z. z. za podmienky zabezpečenia finančných prostriedkov zo strany MŽP SR, ŠOP SR, resp.

byť súčinní pri vykonávaní manažmentových opatrení vyplývajúcich zo súhlasu o využívaní predmetných pozemkov ŠOP SR (BROZ), ktorá sa zaviazala vykonávať manažmentové opatrenia.

Na základe informácie od Ing. Ľuboslava Miku uvedenej v zápisnici, a informácie vo vyjadrení k správne konaniu sa inšpekcia obrátila na ŠOP SR so Žiadosťou o poskytnutie informácie, RZ č. 254/36/2022-1839/2022 zo dňa 21.01.2022, a na Západoslovenskú distribučnú, a. s. (ďalej len ZSD, a. s.) so Žiadosťou o poskytnutie informácie, RZ č. 254/36/2022-1943/2022 zo dňa 21.01.2022. Inšpekcia žiadala od ŠOP SR a ZSD, a. s. informáciu, či z dotknutých parciel pod elektrickým vedením odstraňovali invázne dreviny pajaseň žliazkatý.

Dňa 27.01.2022 bola elektronicky prostredníctvom ÚPVS inšpekcii od ZSD, a. s. doručená Odpoveď na žiadosť o poskytnutie informácie zo dňa 26.01.2022, RZ č. 2827/2022 (ďalej len „odpoveď ZSD, a. s.“), kde ZSD, a. s. okrem iného uviedla: „Spoločnosť ZSD, ani dodávateľa vykonávajúci okliesňovanie a výrubu drevín v ochranných pásmach elektrických vedení alebo v ich blízkosti v mene spoločnosti ZSD, v roku 2021 v lokalite Panský diel (na pozemkoch parc. č. 6250/11 a č. 6269/1, k. ú. Podunajské Biskupice) nevykonávali odstraňovanie alebo okliesňovanie inváznych druhov rastlín.“

Dňa 01.02.2022 bola elektronicky prostredníctvom ÚPVS inšpekcii od ŠOP SR doručená Žiadosť o poskytnutie informácie – odpoveď č. ŠOP SR/169-002/2022 zo dňa 27.01.2022 so 4 prílohami (ďalej len „odpoveď ŠOP SR“), kde ŠOP SR okrem iného uviedla, že ŠOP SR Správa CHKO Dunajské luhy na predmetných pozemkoch odstraňuje invázne druhy v spolupráci s Bratislavským regionálnym ochranárskym združením (ďalej len „BROZ“) v rámci projektu LIFE17 NAT/SK/000589 Obnova biotopov a druhov subpanónskych trávinnobylinných porastov. Pajaseň žliazkatý bol na uvedených parcelách najinjektovaný hubou *Verticillium nonalfalfae*. Injektáž bola ukončená 30.08.2021. Na aplikáciu huby má BROZ povolenie od Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho v Bratislave a určenie z odboru starostlivosti o životné prostredie Okresného úradu Bratislava. Žiadosť o poskytnutie informácie - odpoveď č. ŠOP SR/169-002/2022 zo dňa 27.01.2022 bola inšpekcii doručená aj listinne, dňa 03.02.2022, RZ č. 3829/2022.

Inšpekcia Upovedomením účastníka konania o nových skutočnostiach č. 254/36/2022-4141/2022 zo dňa 07.02.2022 (ďalej len „upovedomenie“) dala LESOM SR, š. p. podľa § 33 ods. 2 správneho poriadku možnosť vyjadriť sa k novo získaným podkladom, k spôsobu ich zistenia s možnosťou navrhnúť ich doplnenie v lehote 5 dní od doručenia upovedomenia. Inšpekcia ako prílohu k upovedomeniu zaslala LESOM SR, š. p.:

1. odpoveď ZSD, a. s.

2. odpoveď ŠOP SR s prílohami.

Upovedomenie bolo LESOM SR, š. p. doručené elektronicky prostredníctvom ÚPVS dňa 08.02.2022.

Inšpekcii bol dňa 14.02.2022, RZ č. 5236/2022 doručený list – Upovedomenie účastníka konania o nových skutočnostiach – vyjadrenie č. 3594/2022-230 zo dňa 09.02.2022 (ďalej len „vyjadrenie k novým skutočnostiam“). Vo vyjadrení k novým skutočnostiam LESY SR, š. p. okrem iného uviedli, že v PSL (týka sa elektrovodu E45 vedeného ako lesný pozemok) nebola vyhotoviteľom ani schvaľujúcim orgánom uvedená žiadna povinnosť na vykonanie akýchkoľvek opatrení, v rámci ktorých by bolo možné požadovať odstránenie invázneho druhu *Ailanthus altissima*. LESY SR, š. p. ďalej uviedli, že napriek tomu, že im z PSL nevyplýva žiadna priama povinnosť (v rámci bežného obhospodarovania odstrániť invázne druhy) neboli v konaní nečinné a uzavreli na vykonanie činnosti odstránenia inváznych druhov dohodu so ŠOP SR (BROZ), ako aj komunikovali v danej veci so ZSD, a. s.. Z uvedeného vyplýva, že odstránenie inváznych druhov bude vykonané/ukončené v reálnom čase či už „dohodármi“ ŠOP SR alebo dodávateľmi ZSD, a. s.. LESY SR, š. p. ďalej uvádzajú, že keďže zákon č. 150/2019 Z. z. nestanovuje striktné dokedy majú byť práce vykonané, majú za to, že ak v čase štátneho dozoru (v čase kedy podľa PSL nevyplývala pre LESY SR, š. p. žiadna povinnosť) neboli práce ukončené, nedošlo k porušeniu platnej legislatívy. Ak je činnosť viazaná na činnosť bežného obhospodarovania, bude vykonaná v čase realizácie bežného obhospodarovania. LESY SR, š. p. navrhujú inšpekcii konanie zastaviť, pretože podľa názoru LESY SR odpadol dôvod konania.

Stanovisko inšpekcie:

Problematika inváznych druhov bola od roku 2002 upravená v zákone č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Od 01.08.2019 je v platnosti nový zákon č. 150/2019 Z. z. s jeho vykonávacou vyhláškou

č. 450/2019 Z. z. účinnou od 01.01.2020. Zákon č. 150/2019 Z. z. bol prijatý z dôvodu implementácie nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1143/2014 z 22.10.2014 o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov v platnom znení.

Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. vlastník alebo správca pozemku sú povinní za podmienok a spôsobom, ktoré ustanoví ministerstvo vykonávacím predpisom, odstraňovať zo svojho pozemku invázne nepôvodné druhy uvedené v národnom zozname alebo v zozname EÚ únie okrem druhov podľa odsekov 3 a 4 a starať sa o pozemok tak, aby sa zamedzilo ich šíreniu; ak je pozemok v užívaní inej osoby, ako je vlastník alebo správca pozemku, tieto povinnosti má užívateľ pozemku. Ak ide o výskyt invázných nepôvodných druhov rastlín uvedených v národnom zozname alebo v zozname Európskej únie na lesných pozemkoch, povinnosti podľa prvej vety plní obhospodarovateľ lesa pri činnostiach vykonávaných v rámci bežného hospodárenia v lesoch [§ 2 písm. k) zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov] a pri činnostiach vykonávaných v rámci plnenia opatrení určených akčným plánom (§ 6 ods. 1 zákona č. 150/2019 Z. z.).

V § 2 písm. k) zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov je uvedené: Na účely tohto zákona sa rozumie bežným hospodárením v lesoch taký spôsob vykonávania obnovy lesa, výchovy lesa, ťažby, prepravy dreva, sprístupňovania lesa, lesníckotechnických meliorácií, zahrádzania bystrín a ochrany lesa, ktorý aj bez požiadaviek vyplývajúcich zo zákazov alebo iných podmienok a obmedzení ustanovených osobitnými predpismi alebo zo zákazov alebo iných podmienok a obmedzení uložených na ich základe umožňuje pri dodržaní tohto zákona trvalo udržateľné hospodárenie v lesoch; zákazy alebo iné podmienky a obmedzenia ustanovené týmito osobitnými predpismi nie sú touto definíciou dotknuté.

Z prvej vety § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. vyplývajú povinnosti odstraňovania invázných druhov vlastníkom, správcom, resp. užívateľom pozemkov. Správcom kontrolovaných parciel sú podľa LV č. 542 LESY SR, š. p.. Správca je povinný starať sa o pozemok tak, aby sa v prvom rade zamedzilo šíreniu invázných druhov. V prípade, že sa už na pozemkoch invázne druhy vyskytnú, musia sa zlikvidovať v zmysle vyhlášky č. 450/2019 Z. z.. Invázne druhy sa najlepšie odstraňujú v počiatočnom štádiu ich výskytu, keď je ich odstránenie časovo a finančne najefektívnejšie.

Druhá veta § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. sa týka lesných pozemkov. Kontrolovaná parcela je lesným pozemkom. A teda povinnosti podľa prvej vety § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. plní obhospodarovateľ lesa – OZ Smolenice.

LESY SR, š. p., OZ Smolenice vedú predmetné parcely ako produktovod E45. Inšpekcia však dodáva, že invázne druhy nepoznajú hranice územného členenia ani iného delenia. Invázne druhy už v ich počiatočnom štádiu formujú dominantné porasty, doslova vytvárajú monocenózy a potláčajú našu pôvodnú vegetáciu, čo je obzvlášť nežiaduce v chránených územiach.

V stále platnom PSL nie je zmienka o tom, že OZ Smolenice má likvidovať invázne druhy z kontrolovanej lokality, ale § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. jasne ukladá povinnosť odstraňovania invázných druhov aj LESOM SR, š. p.: „...povinnosti podľa prvej vety plní obhospodarovateľ lesa pri činnostiach vykonávaných v rámci bežného hospodárenia v lesoch...“

LESY SR, š. p. majú povinnosť odstraňovania invázných druhov, a túto povinnosť si majú LESY SR, š. p. plniť aj počas iných činností v rámci bežného obhospodarovania lesa.

V § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. nie je napísané, že povinnosti plní obhospodarovateľ podľa plánu hospodárenia v zmysle PSL.

Tvorba akčných plánov je v kompetencii Ministerstva životného prostredia SR prostredníctvom ŠOP SR v spolupráci s dotknutými ústrednými orgánmi štátnej správy a za účasti verejnosti a schvaľuje vláda SR. Akčný plán nebol v čase vykonania štátneho dozoru, a počas začatého správneho konania uverejnený.

Inšpekcia berie na vedomie, že LESY SR, š. p. deklarujú, že sú pripravené z kontrolovanej lokality postupne odstraňovať invázne druhy postupom podľa vyhlášky č. 450/2019 Z. z..

LESY SR, š. p. dali v roku 2018 na základe žiadosti ŠOP SR súhlas ŠOP SR na vstup na pozemky za účelom manažmentových opatrení do roku 2025 (31.12.2025 – koniec platnosti PSL). Inšpekcia už ale v protokole uviedla, že takýto súhlas pre ŠOP SR nezbavuje zodpovednosti správcu pozemku za odstraňovanie invázných druhov.

ŠOP SR alebo ňou poverená osoba má oprávnenie z § 3 ods. 9 zákona č. 150/2019 Z. z. vstupovať na cudzí pozemok. Inšpekcia opätovne dodáva, že povolenie vstupu na pozemky nezbavuje povinnosti správcu pozemku za odstraňovanie invázných druhov, a ani nenahrádza zmluvu o zabezpečenie starostlivosti o pozemky v súvislosti s inváznymi druhmi.

ŠOP SR alebo ňou poverená osoba môže v zmysle § 3 ods. 7 zákona č. 150/2019 Z. z. odstraňovať invázne druhy. Ale § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. jasne ukladá povinnosť vlastníkom, správcom a užívateľom pozemkov odstraňovať invázne druhy.

Inšpekcia v rámci začatého správneho konania vykonala dodatočné dokazovanie so ŠOP SR, ktorá inšpekcii uviedla, že Správa CHKO Dunajské luhy na predmetných pozemkoch odstraňuje invázne rastliny v spolupráci s BROZ. Injektáž hubou *Verticillium nonalfalfae* bola ukončená 30.08.2021.

Samotné odstránenie invázných druhov mali však vykonať LESY SR, š. p. ako správca pozemkov, resp. mali zabezpečiť, aby sa na danej lokalite tieto dreviny ani len nerozšírili. Nakoľko už došlo zo strany BROZ k likvidácii pajaseňa, inšpekcia nenariaduje LESOM SR, š. p. v zmysle § 21 ods. 8 v nadväznosti na § 16 ods. 15 zákona č. 150/2019 Z. z. vykonať opatrenia na zabezpečenie plnenia povinností vyplývajúcej z § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z..

Inšpekcia v rámci začatého správneho konania vykonala dodatočné dokazovanie aj s druhým subjektom – ZSD, a. s.. Inšpekcia rozhodnutím č. 7685/36/2020-29191/2020 zo dňa 23.11.2020 nariadila ZSD, a. s. podľa § 16 ods. 15 zákona č. 150/2019 Z. z. vykonať opatrenia na zabezpečenie plnenia povinností vyplývajúcich z § 3 ods. 1 zákona č. 150/2019 Z. z..

Samotnému rozhodnutiu predchádzal štátny dozor, ktorý inšpekcia vykonala dňa 16.07.2020 na základe upozornenia od ŠOP SR, ktorá upozorňuje na nevhodný manažment a s ním spojené šírenie invázných druhov pod elektrovodmi PP Panský diel a PR Gajc, ktoré vykonáva ZSD, a. s. a ním poverené osoby. ŠOP SR považuje za činnosť, v súvislosti s ktorou môže dôjsť k šíreniu invázných nepôvodných druhov do životného prostredia podľa § 3 ods. 1 zákona č. 150/2019 Z. z. aj činnosť držiteľa povolenia na podnikanie v energetike alebo ním poverenej osoby pri odstraňovaní a okliesňovaní stromov a iných porastov podľa § 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 251/2012 Z. z.“), pokiaľ sa táto činnosť vykonáva v spojení s druhmi, ktoré sú invázne, a to postupmi, ktoré v konečnom dôsledku napomáhajú ich šíreniu.

V zmysle § 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 251/2012 Z. z.: Držiteľ povolenia alebo ním poverená osoba môže v nevyhnutnom rozsahu a vo verejnom záujme pri dodržaní podmienok ochrany životného prostredia odstraňovať a okliesňovať stromy a iné porasty, ktoré ohrozujú bezpečnosť alebo spoľahlivosť prevádzky energetických zariadení, ak tak po predchádzajúcej výzve neurobil ich vlastníkom; výzva musí byť vlastníkovi doručená podľa odseku 3.

Inšpekcia v rozhodnutí ZSD, a. s. uviedla, že ak sa pod elektrickými zariadeniami a v ich ochrannom pásme vyskytujú invázne dreviny pajaseň, je potrebné ich odstraňovať iba spôsobmi uvedenými vo vyhláske č. 450/2019 Z. z.. Pajaseň je potrebné likvidovať, nie orezávať. Inšpekcia tiež uviedla, že na porasty invázných bylín, ako zlatobyľ obrovská alebo zlatobyľ kanadská (zaznamenané inšpekciami v PR Gajc), ktoré nezasahujú do elektrického vedenia a neohrozujú prevádzku distribučnej sústavy sa nevzťahujú oprávnenia zo zákona č. 251/2012 Z. z. a ZSD, a. s. nie je vlastníkom, správcom, či užívateľom pozemku, preto nemá povinnosť tieto druhy odstraňovať.

ZSD, a. s. v rámci dodatočného dokazovania inšpekcii uviedla, že za účelom bezpečného a spoľahlivého prevádzkovania distribučnej sústavy je ZSD, a. s. oprávnená pri dodržaní podmienok ochrany životného prostredia odstraňovať a okliesňovať stromy a iné porasty. Touto činnosťou v súlade s ustanoveniami § 11 ods. 1 zákona č. 251/2012 Z. z. poverila ZSD, a. s. svojho dodávateľa, s ktorým uzavreli rámcovú dohodu. ZSD, a. s. inšpekcii uviedli, že oni, ani dodávateľia v roku 2021 v lokalite Panský diel na daných parcelách nevykonali odstraňovanie alebo okliesňovanie invázných druhov rastlín.

Pajaseň je zapísaný v zozname invázných nepôvodných druhov rastlín vzbudzujúcich obavy Únie vydaný vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 1141/2016 z 13.07.2016, ktorým sa prijíma zoznam invázných nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Únie podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1143/2014 v platnom znení.

Protiprávne konanie právnickej osoby možno podľa § 21 ods. 3 zákona č. 150/2019 Z. z. postihnúť uložením pokuty až do výšky 15 000 eur. Inšpekcia zhodnotila všetky dôkazy zistené počas výkonu štátneho dozoru ako aj závažnosť a rozsah protiprávneho konania a okolností, ktoré viedli k protiprávnemu konaniu a zohľadnila ich vo výške pokuty. Výška pokuty ukladanej vo výroku tohto rozhodnutia zodpovedá závažnosti a rozsahu protiprávneho konania.

Poučenie

Proti tomuto rozhodnutiu podľa § 53 a § 54 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov možno podať na Slovenskú inšpekciu životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Bratislava odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia účastníkovi konania. Ak toto rozhodnutie po vyčerpaní prípustných riadnych opravných prostriedkov nadobudne právoplatnosť, jeho zákonnosť môže byť preskúmaná súdom.

Bc. Ing. Vladimír Poljak
riaditeľ

Informatívna poznámka - tento dokument bol vytvorený elektronicky orgánom verejnej moci

IČO: 00156906 Sufix: 10001

Doručuje sa

LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, Generálne riaditeľstvo, Námestie SNP 8, 97566 Banská Bystrica, Slovenská republika

Na vedomie

(po nadobudnutí právoplatnosti)

1. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Sekcia ochrany prírody a tvorby krajiny, Odbor štátnej správy ochrany prírody, Námestie Ľ. Štúra 1, 812 35 Bratislava
2. Environmentálny fond, Nevädzová 5, 821 01 Bratislava
3. Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Tajovského 28B, 97401 Banská Bystrica